

Bevarandeplan för Natura 2000-området Levrasjön SE0420312

Levrasjön, Foto: Länsstyrelsen

Grunduppgifter om Levrasjön

Län:	Skåne
Kommun:	Bromölla
Läge:	1 km norr om Bromölla samhälle och ca 1 km öster om Ivösjön
Markägare:	Enskilda
Areal:	273,7 hektar
Skyddsform:	Saknas
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 2002-01. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2017-12-21 respektive 2017-12-22.
Reviderad:	2017-12

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden.....	7
Bevarandemål.....	8
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	9
Naturtyper.....	9
Natura 2000 – arter.....	10
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	11
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	12
Skydd och reglering.....	13
Prioriterade bevarandeåtgärder.....	14
Restaureringsåtgärder.....	14
Löpande skötsel.....	14
Uppföljning.....	14
Övrigt.....	14
REFERENSER.....	15
BILAGOR.....	15
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	16
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	17
Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	18

Översiktskarta

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Levasjön (SAC), SE0420312

Länsstyrelsen Skåne

Områdesbeskrivning

Levrasjön har EU_CD-kod SE622084-141784 och MS_CD-kod WA97359144. Levrasjön ligger i huvudavrinningsområde Skräbeån – SE87000. Sjön avvattnas via Allarpsbäcken till Ivösjön.

Levrasjön ligger cirka 1 km norr om Bromölla och 1 km öster om Ivösjön. Sjön är för skånska förhållanden stor (2,6 km²) och djup (maxdjup 18,5 m, medeldjup 10,6 m). Avrinningsområdet är mycket litet (13,6 km²) vilket medför att Levrasjön får en mycket lång omsättningstid för sitt vatten. Sjön ligger 7,2 m över havsnivån och tillrinningsområdet består till stor del av åker- och ängsmark. Levrasjön är ett Natura 2000-område som med sitt klara och kalkrika vatten räknas som Sveriges mest artrika sjö med avseende på kransalgsarter. Även många för Skåne ovanliga kransalger förekommer här. Vissa år blommar den cyanobakterien *Planktotrix agardhii* under isen och färgar den röd, och detta fenomen har gett upphov till sjöns namn Levra. Hela sjön ingår i Natura 2000-området.

Levrasjön har ett exceptionellt och artrikt undervattensväxtbestånd. Vid en dykinventering 1999 påträffades i 14 transekter hela 23 arter; 11 kärlväxtarter, 10 kransalgsarter och 2 mossarter. Utöver resultatet i inventeringen finns belägg för närvaro av ytterligare en kransalg och två kärlväxter, bla. särv och grovnate.

Bland kransalgerna är det mest uppseendeväckande fyndet trådsträfsse, som i Sverige bara finns i Levrasjön. Denna art har ett begränsat utbredningsområde i norra Europa med ett fåtal kända lokaler i Tyskland, Polen Ryssland, Litauen och Danmark. Trådsträfsse påträffades för första gången av Wahlstedt 1860 i sydvästra delen av Levrasjön. Trots flera besök av flera botanister kunde arten inte återfinnas efter 1873 förrän Irmgard Blindow 1988 åter noterade den i sjöns nordvästra del där den växte ned till fyra meters djup. Uppgiften om förekomst 1873 visar på en djuputbredning ned till åtminstone nio meter. Vid inventeringar 1996 och 1998 påträffades arten endast på ca två meters vattendjup. Artens djuputbredning har således minskat drastiskt. Flera andra kransalgsarter som mellansträfsse, skörsträfsse och stjärnslinke visar på motsvarande kraftigt minskade djuputbredningar under perioden från slutet av 1800-talet till idag. Även bland kärlväxter noterades en minskad djuputbredning.

Sjöbäckenet ligger huvudsakligen i den kalkrika Kristianstadsslättens kritstensberggrund men nås i norra delen av en utlöpare från Ryssbergets urbergsparti. På flera ställen i avrinningsområdets östra del går kalksten i dagen. Tillrinnande vatten är därför mycket kalkrikt. Markanvändningen närmast sjön kännetecknas av jordbruksmark men andelen åker i avrinningsområdet är endast 15 %, samtidigt som skogsmarksandelen är låg med 35 %. Av övriga 50 % öppen mark består 20 % av äng. Påverkan från aktiviteter i avrinningsområdet är i dag liten och består huvudsakligen av jordbruk, några få enskilda avlopp, biltrafik från väg 116 mellan Bromölla och Olofström samt från motorbåtstrafik, bland annat från en rätt aktiv vattenskidklubb. Vid Levrasjöns nordöstra strand längs en ca 1 km lång sträckning har den akut hotade kärrnockan en av sina få förekomster i Sverige. Tidigare under gynnsamma år har drygt

1000 blommande stjälgar uppträtt längs sjöstranden, men förekommer numera i betydligt mindre antal och mer sporadiskt. Levasjön utgör också en viktig rastlokal för sjöfågel, speciellt vigg i stora flockar med mer än 8 000 individer har räknats in.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Levasjöns naturtyper med arealer och Natura 2000-arter. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
3140, Kalkrika oligo-mesotrofa vatten med bentiska kransalger.		273,7	273,7
Total areal naturtyper	273,7		
Δ kunskapsbrist finns om arten/naturtypen			
Total områdesareal	273,7		
Natura 2000-arter	Bevarandestatus		
Nissöga (<i>Cobitis taenia</i> , 1149) Δ	Icke fullgod		

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Motivering: Levasjön är ett Natura 2000-område eftersom sjön räknas som kanske landets värdefullaste kransalgslokal. Levasjön är den enda lokalen i landet för trådsträfses, och vid Levasjöns nordöstra strand finns en population av kärnocka. Natura 2000-arten nissöga finns i sjön, som också är en viktig rastlokal för sjöfågel.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området Levasjön är att bevara den oligo-mesotrofa sjön och dess naturvärden samt trådsträfses, kärnockas och Natura 2000-arten nissögas livsmiljöer.

Naturtypen Kransalgssjöar (3140) och Natura 2000-arten nissöga (1149) ska uppnå och bevaras i fullgod bevarandestatus.

Bevarandemål

Arealen av Kransalgssjöar (3140) ska vara minst 273,7 hektar. Områdets hydrologi ska vara naturlig och får inte försämrats. Levasjöns vattnekosystem ska vara i balans. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald och där naturlig säsongvariation ska upprätthållas. Strandzonen ska präglas av en återkommande störning i strandzonen med periodvis blottlagda stränder och en ånnuell kortskottsvegetation (t.ex. vågerosion, bete etc). Det ska finnas effektiva passager för djur och växter till anslutande vattensystem och svämplan. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvantiteten och -kvaliteten i grundvattnet och i ytvattnet ska vara god och minst uppfylla kraven för god ekologisk status och god kemisk status enligt vattendirektivet. Vattnet ska innehålla naturligt höga halter kalk. Sjöarnas pH-värde ska vara naturlig och ingen försurning ska förekomma och får lägst motsvara hög status med avseende på kvalitetsfaktor för försurning enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrift (HVMFS 2013:19) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten. Syrgashalten ska vara god. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg (oligotrof). Det ska finnas rikliga mängder mattbildande vegetation med stort inslag av kransalger som är vanligt förekommande på lämpligt bottensubstrat. Sjön ska ha en naturlig strandzon och närområde.

Typiska/karakteristiska arter av kransalger och kärlväxter ska förekomma rikligt och föröka sig. Viktiga processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter och som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Kärrnocksans population och dess livsmiljö ska gynnas och finnas kvar i området.

Natura 2000-arten nissögas livsmiljöer i form av syrerika finsedimentära eller organiska bottnar och lek miljöer i anslutning till tät undervattensväxtlighet ska förekomma och bevaras i god ekologisk och god kemisk status. Sjöns akvatiska vegetation ska inte innehålla främmande eller invasiva arter, t.ex. vattenpest. Nissöga ska förekomma i livskraftiga populationer.

För naturtypen Kransalgssjöar (3140) finns följande typiska och karakteristiska arter inom området: borststräfsse, gråsträfsse, rödsträfsse, stjärnslinke, taggsträfsse och trådnate. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Kransalgssjöar (3140)

Naturtypen Kransalgssjöar (3140) är den enda naturtypen i området, och upptar hela Levasjöns yta på 273,7 hektar.

Sjön är kalkrik och näringsrik (eutrof). Inga direkta utsläpp sker i dagsläget till sjön, vilket gör att tillförseln av fosfor från yttre källor är väldigt låg. Orsaken till att sjön ändå räknas som näringsrik är att det tidigare fanns betydande utsläpp från enskild bebyggelse och en närliggande stärkelsefabrik, och dagens höga näringshalt är ett kvarvarande resultat av dessa utsläpp. Sjön temperaturskiktas sommartid, och bottenvattnet kan då bli anaerobt (syrefritt). Under anaeroba förhållanden kan fosfor som finns lagrat i sediment frigöras till vattnet. Fosforutfällningen kan leda till algbloomning, vilket i sin tur bidrar ytterligare till syrebristen, vilket leder till ännu mer fosforutfällning. Effekterna av fosforfrisättningen kan dock minskas genom biogen kalkutfällningen. Dessa två processer sker oregelbundet, och därför kan fosforhalterna variera kraftigt i naturtypen över tid. Även siktdjupet i sjön kan variera kraftigt, men utifrån jämförelser med siktdjupsmätningar från 1940-talet går det ändå tyda att medelsiktdjupet och därmed ljusstillgången ändå har minskat under senare halvan av 1900-talet. pH-värdet varierar något över tid, men ligger ändå stabilt på ett intervall mellan 7,6 – 8,5. Vattnet i sjön uppnår ej god kemisk status pga. för höga halter kvicksilver i vattnet.

Naturtypen innehåller en stor rikedom av kransalger, varav flera är nationellt ovanliga. Den mest uppseendeväckande kransalgen i sjön är trådsträfsse, som i Sverige bara finns i just Levasjön. Arten har begränsad utbredning i norra Europa med ett fåtal kända lokaler i Tyskland, Polen, Ryssland, Litauen och Danmark. Även vattenlevande kärllväxter är vanliga. Bland mossorna är särskilt näckmossa ofta förekommande. Vegetationen bildar i stora delar av sjön bottenäckande mattor. Förklaringen till sjöns ovanligt stora artrikedom är inte fastställd, men en möjlig förklaring är att de tidigare nämnda fluktuationerna i siktdjup och ljusklimat möjliggör samexistens mellan olika arter och förhindrar att enskilda arter konkurrerar ut de andra arterna.

Som tidigare nämnts finns utöver den stora kransalgsrikedomen även en av Skånes få populationer av kärnocka. Kärnocka är en konkurrenssvag art som är känslig för igenväxning. Den växer i miljöer med stor tillgång på kväve i dyga, näringsrika eller tidvis översvämmade miljöer, vilka all kännetecknas av att de är fuktiga – blöta. Arten har tidigare varit allmän i södra och östra Skåne, antagligen pga. att äldre tiders omfattande sänkning och utdikningar av myrar och sjöar succesivt skapade nya passande livsmiljöer för arten. När dessa verksamheter upphörde och de befintliga lokalerna börja växa igen drabbades kärnockan hårt. Vid Levasjön växer arten vid sjöns nordvästra strand uteslutande i den ”blå bård” med öppen vattenyta som finns mellan strandkanten och vassarna. Den blåa bården är ett resultat av nötkreaturs bete och tramp ut i sjön. Störningen från betesdjuren håller nere beståndet av vass och andra liknande

växter, men skapar en bra livsmiljö för kärnockan. Kärnockan är helt beroende av förekomsten av en blå bård, och är därmed också mycket beroende av att beteshävd förekommer. Artens fortlevnad påverkas också av den vattenreglering som finns i sjön. Vart 5 – 7 år rensas Allarpsbäcken, som är sjön utlopp, för att förhindra att vattennivån stiger och översvämmar omkringliggande marker och trädgårdar. Denna rensning för att förhindra en höjning av vattennivån är positiv för kärnockan då arten inte kan frösätta sig om vattennivån är för hög, och det inte finns plats för arten att etablera sig högre upp på stranden. I dagsläget finns stora hävdproblem med upphörd eller dålig beteshävd i kärnockans livsmiljö, och den har de senaste åren bara förekommit sporadiskt. Senast den sågs till i området var 2014. Tidigare har försök gjorts med grävning i artens livsmiljö, och detta har visat sig ge positiva resultat. Med ordentlig beteshävd kompletterat med grävning kan artens population i området återhämta sig.

I jämförelse med tidigare data finns tecken på att djuputbredningen av kransalger har minskat i accelererande takt de senaste 100 åren. Orsaken till denna minskning är inte fastställd, men det är sannolikt övergödningsprocessen orsakad av frisättningen av fosfor i bottensedimentet som bär skulden.

Enligt data från Databasen för provfiske i sjöar (NORS) finns abborre, braxen, gers, gädda, löja, mört, sarv och sutare i sjön. Utifrån inrapporterade fynd från artdatabanken finns även lake i sjön.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus främst pga. den näringspåverkan som finns från lagrade bottensediment och som leder till bland annat perioder med syrebrist.

Natura 2000 – arter

Nissöga (1149)

Nissöga är en liten, snabb och ormligt slingrande fisk med en skalpellartad tagg under ögat. Nissöga finns i dyiga bottnar i vattendrag och sjöar. Nissöga förefaller inte vara särskilt kräsen när det gäller typen av bottensubstrat; arten kan hittas på rena sandbottnar, mjuka lerbottnar, lergyttja, kalkgyttja och organiska bottnar. Enstaka fynd tyder på att nissöga kan leva i bräckt vatten men i övrigt är arten en ren sötvattensfisk. I Sverige påträffas arten mest på mjukbottnar i sjöar men i Kontinentaleuropa rapporteras den i större utsträckning från små bäckar. I Sverige har arten en utpräglad sydöstlig utbredning. Nissöga är aktiv i skymningen och på natten. Dagtid lever den nedgrävd i sand- eller dybottnar, och den gömmer sig också vid störning genom att gräva ned sig i botten. Den livnär sig huvudsakligen av små, ryggradslösa bottenlevande djur och dött organiskt material från växter och djur (detritus). Leken sker i maj-juni, och äggen läggs på botten eller inne bland vegetation. Det som tidigare betraktades som en art under namnet nissöga (*Cobitis taenia*) med ett flertal underarter spridda över Europa har sedan 1990-talet kommit att delas upp i över 20 arter.

I Levasjön är kunskapen om artens förekomst mycket osäker. Muntlig information om artens förekomst från 2003 finns, men arten har inte kunnat hittas vid provfiske eller inventeringar. Därför är artens utbredning i sjön och dess populationsstorlek okänd. Arten föredrar syrerikt

vatten, så den oregelbundet förekommande syrebristen i sjön är ett hot mot nissöga. Arten bedöms ändå kunna överleva i sjön eftersom den kan klara kortare perioder med låga syrehalter, men en förutsättning för att nissögats livsmiljö ska klassas som gynnsam och fullgod är att vattnet är syrerikt. På grund av de brister som finns för arten i sjön och det dåliga kunskapsläget har arten icke fullgod bevarandestatus.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Spridning av invasiva arter, t.ex. sjögull, vattenpest och signalkräfta. I dagsläget finns vattenpest etablerat i Levasjön.
- Import av nissöga som akvariefisk kan påverka lokala bestånd negativt om de kommer ut i naturmiljön. I Europa finns ett stort antal svårskilda och mycket närbesläktade arter av släktet *Cobitis*. Flera av dessa arter torde utan problem kunna överleva och etablera sig i Sverige, något som på sikt kan leda till inkorsning av främmande gener.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, vattenuttag, rensning, muddring (och uppläggning av muddermassor) eller breddning av diken/vattendrag. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar, gifter, färgade substanser och hormoner/hormonliknande ämnen i vattendrag och limniska miljöer, försurning och eutrofiering. Även avverkning av sjöns strandskog och markbearbetning i närmiljön kan försämra sjöns vattenkvalitet.
- Reglering av sjöns vattennivå resulterar i sänkta eller höjda, och oftast utjämnade, vattenståndsamplituder vilket kan leda till ökad igenväxning och andra ”eutrofieringssymptom”, försumpning eller erosion i strandlinjen. Särskilt kärnockan kan drabbas hårt av sänkt eller höjd vattennivå.
- För kärnockan är upphört eller minskat strandbete ett hot. Stängsling som förhindrar att betesdjur kan ta sig ut i den blå bården är ett stort hot mot arten och bör undvikas.
- Försämrade förutsättningar för undervattensvegetation, fiskar och evertebrater på grund av vattenkvalitetspåverkan (humus, grumlighet, eutrofierande ämnen mm) och förändrade vegetationsförhållanden mm.
- Vågerosion, idag framför allt från motorbåtstrafik som försämrar förutsättningarna för kransalgerna genom att grumla vattnet och skada kransalgernas kalkskelett.
- Syrebrist på sjöns botten.

- Igenväxning av sjön, både på vattenytan och under ytan. Utbredning av vass på bekostnad av öppen sjöyta och övriga vattenväxter. Utbredningen av vass- och långskottsväxter kan förändra livsförutsättningarna för sjöarnas kortskottsväxter negativt.
- Kraftiga mänskliga avverkningar av vass- och långskottsväxter kan resultera i ökad växtplanktonbiomassa och blomningar vilka kan riskera att negativt förändra livsförutsättningarna för sjöarnas kortskottsväxter och nissöga.
- Minskad förekomst av täta långskottsväxter som är en förutsättning för lyckad lek hos nissöga.
- Att nissögats reproduktionspotential minskar och arten försvinner från sjöarna. Brist på lämpliga sand- och mjukbottenmiljöer, förekomst av försurande ämnen, näringsämnen, miljögifter och låga syreförhållanden i sjöns bottensediment är hot mot nissögat.
- Att strandzonens oorganiskt dominerade botten förändras mot mer organiskt dominerade.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen i omkringliggande områden (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stötdofodring m.m.) som skadar mark och vegetation från annan källa än från betande djur. Antropogen näringstillförsel eutrofierar sjön och leder till algblomningar och syrefattiga sediment som då kan börja läcka fosfor och ge en intern fosforbelastning i sjön. Resultatet av eutrofiering är mycket negativt för områdets Natura 2000-art nissöga. I Levasjön är framför allt internbelastning av fosfor en stor källa till näringsämnen.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom områdets gränser eller i de omkringliggande bebyggelserna, skogarna och åkrarna.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve. Luftföroreningar kan även leda till försurning.
- Isolering och fragmentering av områdets Natura 2000-art nissöga. Vandringshinder hindrar arten från att sprida sig nedströms sjön, vilket isolerar populationen samtidigt som det hindrar arten från att sprida sig till nya områden.
- Stödutsättningar av sjöegna arter utan genomförd riskanalys.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga ändrar konkurrensförhållandena och kan påverka artsammansättningen.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.

Skydd och bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning eventuellt fås. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att uppföra byggnationer inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och reglering

Natura 2000-området Levräsjön har inget områdesskydd utöver Natura 2000-statusen. Levräsjön ingår i det förbud mot markavvattning som finns i Skåne.

Sjöns utlopp genom Allarpsbäcken är kraftigt rättad och ett dämme finns, men inget dikningsföretag finns idag på platsen. Vattenkemi provtas i Levräsjön inom ramen för det samordnade recipientkontrollprogrammet i Skräbeån.

Den akut hotade kärnockan som växer i anslutning till sjön har ett Åtgärdsprogram framtaget för populationen vid Levräsjön.

Objektet kommer att läggas in som ett DOS-objekt (Digitalt områdesskydd) så att området utreds vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal.

Prioriterade bevarandeåtgärder

De prioriterade bevarandeåtgärderna för Levräsjön är att få fram bättre kunskapsunderlag för nissögats population, försöka hitta en lösning för att motverka övergödningprocessen och att på ytterligare sätt försöka skydda sjön för att på sikt bevara både nissöga och sjöns kransalger, t.ex. genom bildandet av naturreservat.

Restaureringsåtgärder

- Undersökning och inventering av nissögats population och utbredning i Levräsjön. Bra kunskapsunderlag om arten i sjön är också viktigt vid genomförandet av andra åtgärder, t.ex. vid bedömning om övervattensvegetationen i sjön behöver hållas efter eller tas bort från platser som är viktiga för nissöga.
- Bekämpa utbredningen och nyetablering av invasiva och/eller främmande arter i vattensystemet. Det tydligaste exemplet på en art som snarast bör motarbetas i området är vattenpest.
- Den naturliga hydrologin bör i så stor mån som möjligt återställas. T.ex. kan sjöns rätade utlopp återställas så att det återfår ett naturligare flöde. Dock är det viktigt att vid åtgärder tänka på att en sänkt eller höjd vattennivå kan utgöra ett allvarligt hot mot kärnockans livsmiljö.
- Åtgärdande för att motverka övergödningprocessen i sjön.
- Grävning enligt testade metoder i kärnockans livsmiljö kan vara ett sätt att gynna artens population.

Löpande skötsel

- Löpande insatser för att avverka vass- och långskottsvegetation allt eftersom behovet uppstår.
- Dämnet i utflödet bör kontrolleras årligen, liksom den träskoning som finns i avflödets strandbrinkar för sjöns hydrologi. Rensningen av sjöns utlopp bör fortsätta som vanligt så länge detta är fördelaktigt för kärnockans överlevnad och inga bättre lösningar finns.
- Strandbete på de platser där kärnocka förekommer bör fortsätta eller återupptas för att förhindra att artens livsmiljö försvinner.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Övrigt

Undersökningar för att utreda det juridiska läget kring vattenskidåkning i sjön kan bli aktuellt att genomföra om behov finns.

Referenser

- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Blindow, I. 1999. *Kransalger i Skåne*. Länsstyrelsen i Skåne län. Rapportserien Skåne i utveckling 99:34. ISSN: 1402-3393.
- Eklöv, A. 2002. *Inventering av nissöga i Ivösjön, Oppmannasjön och Levräsjön 2001*. Eklövs Fiske och Fiskevård.
- Håkansson, C och Wigermo, C. 2005. Åtgärdsprogram för bevarande av kärnocka (*Tephroseria palustris*). Naturskyddsföreningen Kristianstad. Naturvårdsverket. Rapport 5500, ISSN: 0282-7298.
- Läroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Nationellt Register över Sjöprovfiske – NORS. 2000. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för akvatiska resurser. <http://www.slu.se/sjoprovfiskedatabasen> [2017-11-01].
- SGU:s vägledning: <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/>. [2017-11-07].
- Svensson, M. 2003. Muntligt besked.
- Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. Vägledningsmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.
- VISS- Vatteninformationsystem Sverige. Levräsjön. <http://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA97359144>. [2017-11-07].
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 *Nissöga*, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 *Kransalgssjöar*, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Rödlistade och hotade arter

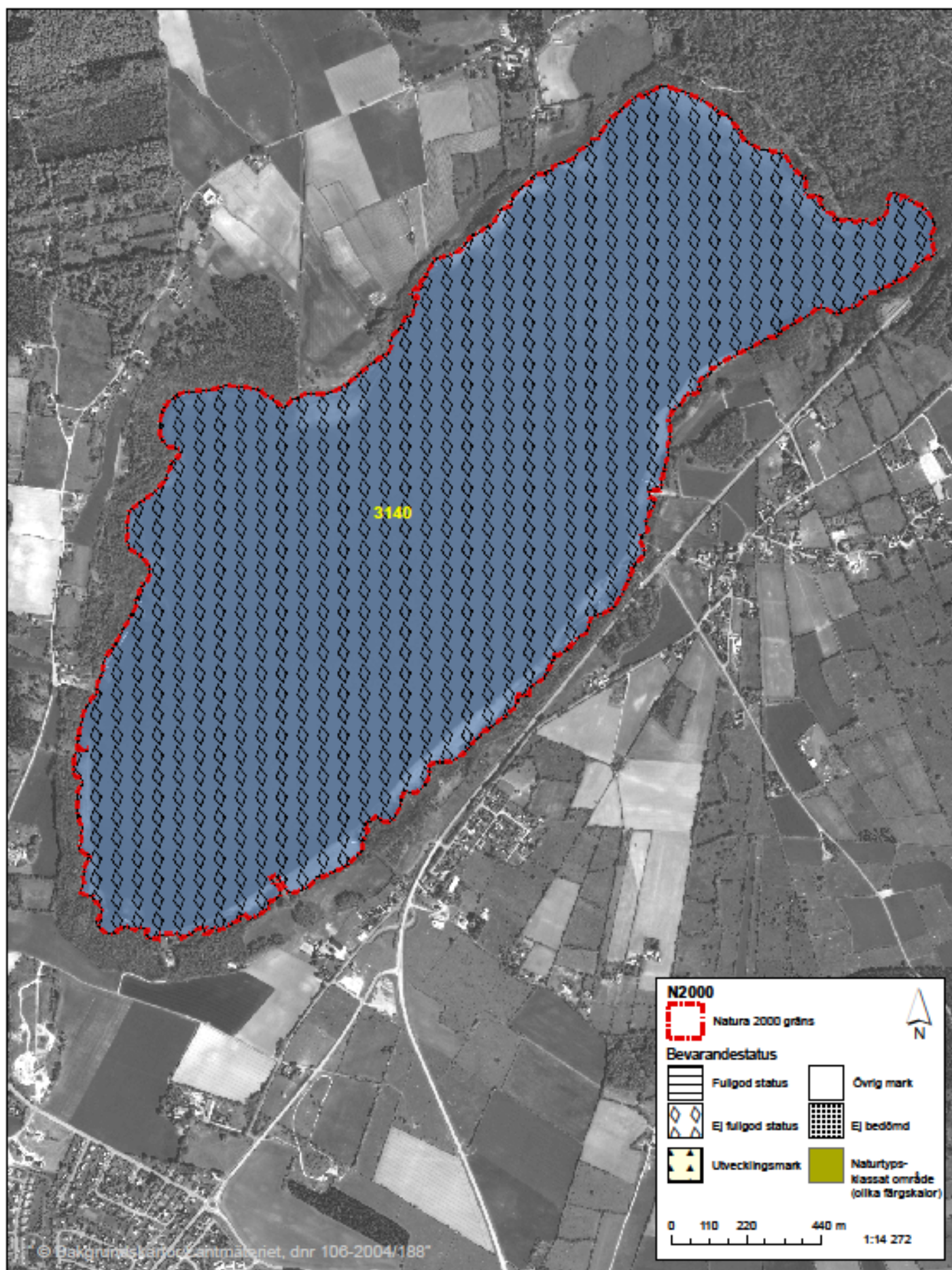
Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Lars Collvin

Senast reviderad 2017-12-20 av Joel Jansson

Natura 2000-området Levräsjön, SE0420312 med naturtyper.

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

3140 – Kalkrika oligo-mesotrofa vatten med bentiska kransalger.

Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan fakta
Alger	Spretsträfsse	<i>Chara rudis</i>	VU
	Stjärnlinke	<i>Nitellopsis obtusa</i>	VU
	Trådsträfsse	<i>Chara filiformis</i>	CR
Kärlväxter	Blodnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>cruenta</i>	F
	Blågrönt mannagräs	<i>Glyceria declinata</i>	VU
	Flugblomster	<i>Ophrys insectifera</i>	F
	Kärrknipprot	<i>Epipactis palustris</i>	F
	Kärnocka	<i>Tephrosieris palustris</i>	F, CR, Ågp
	Uddnate	<i>Potamogeton friesii</i>	NT
	Ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnate</i>	F
Ryggradsdjur	Bergand (rastande)	<i>Aythya marila</i>	F, VU
	Brunand (rastande)	<i>Aythya ferina</i>	F, VU
	Havsörn (födosökande)	<i>Haliaeetus albicilla</i>	F, NT
	Lake	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT
	Nissöga	<i>Cobitis taenia</i>	B2
	Rördrom	<i>Botaurus stellaris</i>	F, NT
	Skäggmes	<i>Panurus biarmicus</i>	F, NT
	Strandpadda	<i>Epidalea calamita</i>	F, B4, VU
	Sävparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	F, VU

Bevarandeplanen för Levräsjön

Syftet med Natura 2000-området Levräsjön i Bromölla kommun är att bevara Levräsjön med dess ovanligt rika och värdefull flora samt Natura 2000-arten nissöga.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane